

UITSPRAAK REGIONALE KLACHTENCOMMISSIE MIDDEN - NEDERLAND
2 juni 2023 (mondelinge uitspraak 30 mei 2023)

Zitting: 30 mei 2023 te Amersfoort
De commissie bevindt zich in de Veste op het terrein van ....
De mondelinge behandeling vindt via beeld- en geluidsverbinding plaats.

Klachtnummer: KC 2023 – 035

---

1. De klacht

De klachtmelding vermeldt de volgende klachten:
Klaagster is het niet eens met de gedwongen opname, het beperken van de bewegingsvrijheid en de aanzegging voor verplichte medicatie. Klaagster wil geen antipsychotica, omdat zij van oordeel is dat zij geen psychose heeft.

2. De procedure

2.1. Bevoegdheid en ontvankelijkheid

De klachtencommissie (in het vervolg: de commissie) verklaart de klacht ontvankelijk als een klacht in de zin van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvvgz).

2.2. Het verloop van de procedure

- Op 19 mei 2023 heeft de commissie de klacht van klaagster ontvangen. Klaagster heeft de commissie toestemming gegeven voor het inzien van het dossier.
- Klaagster heeft een schorsingsverzoek ingediend, zie punt 2.3.
- Op 23 mei 2023 zijn aangeklaagde en de overige betrokkenen, zoals bedoeld in artikel 5 van het klachtenreglement, van de klacht van klaagster in kennis gesteld.
- Op 23 mei 2023 zijn de schriftelijke uitnodigingen verzonden voor de hoorzitting op 30 mei 2023.
- De commissie heeft aangeklaagde verzocht een schriftelijke reactie op de klacht in te dienen. De commissie heeft geen schriftelijke reactie ontvangen.
- De hoorzitting heeft op 30 mei 2023 plaatsgevonden. Dezelfde dag is de beslissing, zie punt 7, aan klaagster, aangeklaagde en de pvp medegedeeld (telefonisch).

Alle betrokkenen zijn van de ingebrachte stukken in kennis gesteld.

2.3. Schorsingsverzoek

Klaagster heeft bij haar klachtmelding tevens een schorsingsverzoek ingediend ten aanzien van het toedienen van medicatie in het kader van het verlenen van verplichte zorg zoals bedoeld onder punt 1, zie hierboven.

De psychiater heeft de ambtelijk secretaris telefonisch meegedeeld dat er geen medisch zwaarwegende redenen zijn om de verplichte zorg in de vorm van het toedienen van medicatie niet op te schorten tot het moment van zitting.

De beslissing is aan alle betrokkenen meegedeeld.

3. De feiten – voor zover van belang

Klaagster is op ... geboren. Zij heeft een blanco psychiatrische voorgeschiedenis. Op 11 mei 2023 heeft de burgemeester een crisismaatregel genomen, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het toedienen van medicatie, het opnemen in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid zijn toegewezen. Klaagster is op 11 mei 2023 opgenomen vanwege een manische episode met psychotische kenmerken. Zij werd verward op straat aangetroffen.

De zorgverantwoordelijke en de psychiater hebben klaagster, direct na de crisisopname, op 11 mei 2023 onderzocht en op 11 mei 2023 de voorgenomen beslissing met haar besproken, te weten een beslissing door de psychiater tot opname in een accommodatie als vorm van verplichte zorg. De beslissing is aan klaagster ook medegedeeld. Het is de commissie gebleken dat dit in de decursus op schrift is gesteld als bedoeld in artikel 8:9 lid 2 van de Wvvgz, maar dat het afschrift van de beslissing, alsmede de kennisgeving van de klachtwaardigheid als bedoeld in artikel 8:9 lid 3, de zogenaamde art 8:9 brief, op dat moment niet is uitgereikt.

Op 16 mei 2023 heeft de rechtbank Midden-Nederland, locatie Lelystad, een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel verleend tot en met 6 juni 2023, waarbij onder meer en relevant in het kader van de klachtmelding, het toedienen van medicatie, het opnemen in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid zijn toegewezen. Er is een KMU ontvangen.

De zorgverantwoordelijke heeft klaagster op 16 mei 2023 onderzocht en op 16 mei 2023 is de voorgenomen beslissing met haar besproken.

Op 16 mei 2023 wordt aan klaagster de informatie over het verlenen van verplichte zorg door de geneesheer-directeur overhandigd.

Op 16 mei 2023 wordt de beslissingsbrief aan klaagster overhandigd tot het verlenen van verplichte zorg.

De zorgverantwoordelijke stelt in de brief van 16 mei 2023 dat onder meer de volgende verplichte zorg zal worden gegeven: Het toedienen van medicatie, het opnemen in een accommodatie en het beperken van de bewegingsvrijheid.

De zorgverantwoordelijke stelt dat er sprake is van een psychiatrische stoornis, namelijk een psychose met religieuze grootheidswanen. Klaagster is in de veronderstelling dat haar man 'de duivel/een reptiel' is, waardoor zij niet meer terug wil naar huis.

4. Toelichting van klaagster

Klaagster heeft ter zitting een toelichting op haar klacht gegeven; deze wordt hieronder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hoe het met klaagster gaat, antwoordt zij dat het prima met haar gaat. Zij voelt zich altijd al goed. Alleen de medicatie bevat haar niet.

Gevraagd naar de opname antwoordt klaagster dat zij een paniekaanval heeft gekregen door een bericht op internet. Zij is de tuin in gerend en vervolgens op straat op de stoep gaan zitten. Over het bericht wil klaagster niets zeggen. Zij is door de buurman aangetroffen, die haar mee naar zijn huis wilde nemen. Klaagster weigerde dit, omdat de buurman kristallen in huis heeft en zij hem niet tot last wil zijn. Klaagster vertelt dat zij huilde, omdat zij niet terug naar haar man wilde. De politie is vervolgens gekomen, waar volgens klaagster haar man bij betrokken is geweest, die haar naar de dokterspost zouden brengen. Klaagster vertelt dat zij echter naar de GGZ is gebracht en in een kamertje een aantal vragen aan haar werden gesteld. Zij heeft kunnen vluchten en is naar huis gegaan, omdat zij wel beseftte dat de politie haar snel zou vinden. Thuis volgde een gevecht met de politie en is klaagster in de boeien geslagen en is zij weer meegenomen naar de GGZ-instelling.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij in de boeien in de auto zat en dat zij tegen de agent had gezegd dat zij, als zij niet geboeid was, hem aan de knieën zou pakken Ook heeft zij een agente licht gebeten, maar klaagster zegt dat zij geen bijter is, zoals in de stukken staat en dat dit allemaal niet veel voorstelde.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij verleden week een incident met haar zoon heeft gehad over haar giropas, die hij haar niet wilde geven en dat de verpleegkundige het met haar zoon eens was. Klaagster vertelt dat er afgelopen vrijdag sprake was van een groot misverstand. Zij zegt niet waarover.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij niet terug wil naar haar man. Zij wil van hem scheiden en heeft hierbij hulp nodig. Zij kan niets en moet eerst een nieuw emailadres hebben. Klaagster zegt dat zij ook geen telefoon heeft, zij heeft alleen een antiek toestel.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat ze haar hart medicatie willen geven. Dit valt volgens haar verkeerd. Ook is haar gezegd dat zij multivitaminen tegen de psychose krijgt. Dat is volgens haar een misverstand. Niemand weet wat het is en zij neemt niets meer in waarvan zij niet weet wat het is. Zij wil medicatie wel nemen als er wordt uitgelegd wat haar precies wordt voorgeschreven. Klaagster zegt dat zij geen psychose heeft. Zij heeft geprobeerd om een afspraak met de psychiater te maken. Dit haar goed recht, maar daar hoort zij niets over.

Gevraagd hiernaar vertelt klaagster dat zij een bijzondere relatie met God heeft en dat zij moeder Maria is. Zij is dit altijd al geweest, maar zij weet dit pas sinds kort. God bereikt haar op allerlei manieren, wat in de kliniek lastiger is. Zij zegt dat het contact met God via muziek op de computer gaat. Op de vraag wat zij bedoelt dat haar man een reptiel is antwoordt zij dat haar man haar letterlijk leegzuigt, zoals reptielen doen. Hij gebruikt haar energie. Zij ontkent dat zij haar man een duivel noemt, zoals in de stukken staat.

Gevraagd naar de medicatie antwoordt klaagster dat hetgeen aangeklaagde zegt niet klopt. Klaagster vertelt dat zij tijdens de zitting bij de rechter is weggelopen. Klaagster zegt dat de rechter de keuze voor medicatie al voor haar had gemaakt. Zij mocht zonder medicatie mee met haar man, maar als zij niet met hem meeding, zou zij medicatie krijgen. Er is dus helemaal geen sprake van een keuze, zoals aangeklaagde aangeeft. Het is voor klaagster een keuze uit twee kwaden.

Gevraagd hiernaar antwoordt klaagster dat zij alleen een klein huisje en een computer nodig heeft. Zij heeft een UWV-uitkering en kan gewoon gaan werken. Zij heeft geen medicijnen van de GGZ of de huisarts nodig, ook niet voor lichamelijke klachten. Klaagster kan alles zelf oplossen. Over de beperking van haar vrijheid zegt klaagster dat zij niet vrij naar buiten mag, niet mag gaan surfen of naar een ander land mag gaan, maar dat dit een misverstand is en dat zij een vrij mens is.

Gevraagd of klaagster alles heeft kunnen zeggen wat zij heeft willen zeggen en of er goed naar haar is geluisterd, antwoordt zij dat dit niet zo is. Zij zegt: "Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt hem wel."

Gevraagd of de pvp nog iets wil toevoegen, antwoordt hij dat klaagster een blanco psychiatrisch verleden heeft. Hij stelt dat de feitelijke behandeling al op 11 mei 2023 is gestart en de beslissingsbrief pas op 16 mei 2023 aan haar is uitgereikt, waardoor klaagster in haar belangen is geschaad. De beslissingsbrief is volgens de pvp niet onderbouwd en er is niet voldoende naar een alternatief, eventueel onder toezicht, gekeken. De pvp zegt dat de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel tot 6 juni 2023 loopt en een depot langer doorloopt, dus een depot niet aan de orde kan zijn.

De pvp stelt tenslotte dat de beslissingsbrief niet over somatische klachten gaat, dus dat daar de klachten van klaagster niet over gaan.

5. Weerwoord van aangeklaagde op de klacht

Ter zitting heeft aangeklaagde verweer gevoerd; dit wordt hier onder, voor zover van belang, samengevat en zakelijk weergegeven.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de beslissing tot opname is genomen door de crisisdienst. Klaagster is met een crisismaatregel opgenomen. Zij zegt dat zij een paniekaanval kreeg door een deadline die zij van God had gekregen en bang was dat zij deze niet zou halen. De rechter heeft op zitting geoordeeld dat het zwerven zwaarwegend is en dat daarom een opname noodzakelijk is ter voorkoming van acuut nadeel en maatschappelijke teloorgang.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klaagster uitgebreid op de hoogte is gesteld van de behandeling die zal worden gestart en dat zij ook uitgebreid is voorgelicht. Hij is bereid om klaagster nogmaals uit te leggen welke diagnose er is gesteld en welke medicatie zij gaan voorschrijven. Als klaagster zich verzet tegen de medicatie is intramusculaire toediening mogelijk. Er is sprake van een primaire psychose. Orale medicatie zonder verzet heeft sterk de voorkeur. Aangeklaagde denkt aan amisulpride (wat niet intramusculair kan) met als alternatief olanzapine, kortom aan een middel dat goed te verdragen is. Aangeklaagde stelt dat met intramusculaire toediening geen depot wordt bedoeld, zoals de pvp stelt.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat klaagster onbekwaam is in de zin dat het zicht op de stoornis zelf bij haar ontbreekt. Hij kan met klaagster wel kijken naar bijwerkingen en de voor- en nadelen en dat zij in die zin een actieve rol heeft bij de keuze van de medicatie.

Gevraagd hiernaar antwoordt aangeklaagde dat de zorgmachtiging wordt voorbereid.

6. Overwegingen van de Klachtencommissie

Gelet op de ingebrachte stukken en de informatie van wat ter zitting is besproken komt de commissie tot de volgende overwegingen.

De commissie heeft bij de klacht de rechtmatigheid van de verplichte zorg ter uitvoering van de door de door de burgemeester op 11 mei 2023 genomen crisismaatregel en de door de rechtbank op 16 mei 2023 afgegeven machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel en de daarbij vastgestelde vormen van verplichte zorg te beoordelen.

Artikel 8:9 Wvvggz bepaalt dat de zorgverantwoordelijke ter uitvoering van de crisismaatregel, machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel of de zorgmachtiging een beslissing tot het verlenen van verplichte zorg niet neemt, dan nadat hij:

- a. zich op de hoogte heeft gesteld van de actuele gezondheidstoestand van betrokkene,
- b. met betrokkene over de voorgenomen beslissing overleg heeft gevoerd, en
- c. voor zover hij geen psychiater is, hierover overeenstemming heeft bereikt met de geneesheer-directeur.

Allereerst en meer in het algemeen overweegt de commissie dat verplichte zorg bij psychiatrische patiënten een ernstige inbreuk is op hun persoonlijke levenssfeer en/of lichamelijke integriteit. Deze inbreuk dient dan ook met de nodige waarborgen omkleed te zijn. Daarom worden er op zowel juridisch als medisch gebied eisen gesteld aan het mogen toepassen van verplichte zorg. Op juridisch gebied moet verplichte zorg voldoen aan de gronden van de Wvvggz en aan vormvoorschriften als vastlegging van het zorgplan en het uitreiken van een voldoende gemotiveerde schriftelijke kennisgeving van de verplichte zorg.

Wat betreft deze *formele* aspecten van de verplichte zorg en de beslissingsbrief van 16 mei 2023 stelt de commissie vast dat deze voldoen aan de wettelijke vereisten die hiervoor zijn gesteld.

De commissie constateert dat klaagster op 11 mei 2023 met een crisismaatregel is opgenomen en dat er direct bij opname op 11 mei 2023 door de psychiater en de aios een adequaat psychiatrisch onderzoek heeft plaatsgevonden. Op grond van de op dat moment bekend zijnde feiten en omstandigheden is op 12 mei 2023 de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel aangevraagd en verleend, waaruit af te leiden is dat op 11 mei 2023 terecht tot de opname is besloten. Kennelijk is deze beslissing van 11 mei 2023 niet opgemaakt in een beslissingsbrief en uitgereikt aan klaagster.

Hieromtrent overweegt de commissie als volgt. Zoals eerder gesteld is verplichte zorg een ingrijpende beslissing voor klaagster. Dergelijke beslissingen gaan gepaard met de nodige wettelijke zorgvuldigheidseisen en procedures. Op 11 mei 2023 heeft de psychiater onderzoek verricht bij klaagster, heeft hij overleg met haar gehad over de voorgenomen beslissing en haar de beslissing van verplichte zorg in de vorm van opname in een accommodatie mondeling medegedeeld. Er is toen verzuimd om een beslissingsbrief uit te reiken. Artikel 8:9 lid 3 Wvvggz bevat geen termijn waarbinnen de geneesheer-directeur de betrokkene een schriftelijke kennisgeving van de beslissing als bedoeld in het eerste lid dient te geven. Hij moet dat op grond van de vereisten van zorgvuldigheid spoedig doen. Welke termijn nog aanvaardbaar is, hangt af van de omstandigheden van het geval.

De commissie overweegt dat op 12 mei 2023 een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel is aangevraagd, waaruit de commissie afleidt dat verplichte zorg op dat moment naar het oordeel van de officier van justitie gerechtvaardigd was. De rechtbank volgt dit oordeel

en heeft de machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel toegekend op 16 mei 2023. Op 16 mei 2023 is er een nieuwe beslissing tot het verlenen van verplichte zorg genomen en is de beslissingsbrief aan klagster uitgereikt. Hieraan voorafgaande is conform de procedure opnieuw onderzoek verricht. Klagster heeft op 19 mei 2023 een klacht ingediend.

De commissie heeft onvoldoende zicht op de omstandigheden leidend tot de termijn waarin de beslissingsbrief is afgegeven en zij is van oordeel dat klagster niet in haar rechten is geschaad bij de verplichte zorg in de vorm van een opname in een accommodatie op 11 mei 2023, zoals de pvp stelt. Als klagster immers eerder een beslissingsbrief had ontvangen en direct een klacht had ingediend, dan was deze klacht op zijn vroegst op 15 mei 2023 door de commissie ontvangen. Een eerdere klachtbehandeling zou niet hebben plaats gevonden, terwijl op 16 mei 2023 een rechterlijke toetsing heeft plaatsgevonden.

Wel geeft de commissie de zorgverantwoordelijke in overweging om bij iedere beslissing tot verplichte zorg een beslissingsbrief uit te reiken. In de onderhavige situatie is dat gezien de omstandigheden van het geval voor klagster niet nadelig haar geweest en is zij niet geschonden in haar belangen.

Verplichte zorg is een ultimum remedium. Als verplichte zorg noodzakelijk is, moet gekozen worden voor de minst ingrijpende vorm en zo kort mogelijk. Verplichte zorg moet voldoen aan de uitgangspunten van subsidiariteit, proportionaliteit, doelmatigheid en zorgvuldigheid.

De commissie overweegt dat uit de beslissingsbrief van 16 mei 2023 blijkt dat klagster bij aangeklaagde bekend is met een psychische stoornis.

Klagster heeft hier tegenovergesteld dat bij haar geen sprake is van een psychische stoornis, althans dat zij geen psychose heeft. De commissie heeft daarom allereerst na te gaan of er sprake is van een stoornis van de geestvermogens zoals bedoeld in de Wvvgz.

De commissie stelt vast dat de rechtbank op 16 mei 2023 een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel heeft verleend en dat de rechtbank in haar beschikking kennelijk tot de overtuiging is gekomen dat er bij klagster sprake is van een geestelijke stoornis in de zin van de Wvvgz.

Verder stelt de commissie vast dat klagster bij de beoordeling door de rechtbank van het verzoek tot het verlenen van een machtiging tot voortzetting van de crisismaatregel niet om een second opinion heeft verzocht; althans dit is de commissie niet gebleken.

De commissie ziet, gelet op het bovenstaande en op de presentatie van klagster ter zitting, geen redenen om aan de beoordeling ter zake te twifelen en is daarom van oordeel dat voldoende aannemelijk is dat er bij klagster sprake is van een geestelijke stoornis zoals bedoeld in art. 3:1 jo. art.7:1 Wvvgz.

De zorgverantwoordelijke heeft zich onder meer op 11 mei 2023 en op 16 mei 2023 op de hoogte gesteld van de gezondheidstoestand van klagster en haar onderzocht. Hij heeft op onder meer 16 mei 2023 overleg met klagster gehad over de voorgenomen beslissing. De beslissing is op 16 mei 2023 op schrift gesteld en voorzien van een schriftelijke motivering. De geneesheer-directeur heeft klagster een afschrift van de beslissing gegeven en haar op 16 mei 2023 schriftelijk in kennis gesteld van de klachtwaardigheid van de beslissingen en de mogelijkheid van advies en bijstand door de patiëntenvertrouwenspersoon en de familievertrouwenspersoon.

De commissie acht door aangeklaagde dat met wat op de zitting naar voren is gebracht en de informatie zoals opgenomen in de decursus voldoende aannemelijk is gemaakt dat zonder de opname, het beperken van de bewegingsvrijheid en effectieve medicatie, een zodanig psychotisch toestandsbeeld in stand blijft dat er zich bij klaagster ernstig nadeel voordoet in de zin van art. 1.1. lid 2 onder a. Wvggz.

De commissie acht met name aannemelijk dat het gedrag van klaagster, voortvloeiend uit haar psychotisch toestandsbeeld, zodanig ernstig is dat dit zonder de verplichte zorg leidt tot ernstig nadeel. Klaagster is verward op straat aangetroffen. Inhoudelijk is er sprake van grootheidswanen, godsdienstwanen en een uitverkorenhedswaan. Enig ziektebesef ontbreekt. Zij zegt er stellig van overtuigd te zijn dat zij de heilige moeder Maria is. Ernstig nadeel dreigt uit het feit dat zij vanuit de psychose in de veronderstelling is dat haar man een reptiel is en klaagster niet terug naar huis wil en ervoor kiest om te gaan zwerven. Hierdoor ontstaat een risico op ernstige verwaarlozing en maatschappelijke teloorgang.

De commissie toetst de voorgestelde verplichte zorg tevens aan de vereisten van doelmatigheid (heeft de behandeling zin), proportionaliteit (staat het belang van behandelen in verhouding tot de dwang) en subsidiariteit (zijn er alternatieven).

Op grond van het bovenstaande is de commissie van oordeel dat de voorgestelde verplichte zorg doelmatig en proportioneel is.

Gelet op het bovenstaande is tevens aan het vereiste van subsidiariteit voldaan.

De commissie komt tot de conclusie dat de beslissing van aangeklaagde tot verplichte zorg (de gedwongen opname, het toedienen van medicatie en het beperken van de bewegingsvrijheid) voldoen aan de criteria van doelmatigheid, proportionaliteit, subsidiariteit en zorgvuldigheid en dat daarom aan het gestelde criterium in artikel 8:9 onder a. Wvggz is voldaan.

De commissie verklaart de klachten voor wat betreft de verplichte zorg op grond van artikel 8:9 Wvggz **ongegegrond**.

7. Beslissing

De commissie verklaart de klachten: **ongegegrond**

Deze beslissing is genomen door:

Mw. mr. S.J.M. de Neeve, voorzitter,
Dhr. drs. R. Mentjox, psychiater,
Mw. drs. C.J.M.M. van de Gevel, algemeen lid

In aanwezigheid van mw. mr. A.L. Duimel, ambtelijk secretaris (maakt geen deel uit van de commissie)

Ondertekening

Beroepsmogelijkheden

De commissie wijst klaagster en de zorgaanbieder op de mogelijkheid dat zij op grond van artikel 10:7 Wvvgz binnen zes weken na het bekend maken van deze uitspraak de rechter om een beslissing over de klacht kunnen verzoeken. Dit kunnen zij doen door zelf rechtstreeks een verzoekschrift in te dienen.

Zij kunnen hierbij een verzoek tot schadevergoeding (doen) indienen.